

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Microsynodus Norinbergen.

Mosham, Ruprecht von

[Köln]

VD16 M 6434

Axiomata contra Antinomicas Conclvsiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36760

DECANVS PA- TAVIENSIS LECTORI,

Antinomorum & Lutheranorum errores,
ἀντιλογῶν & Antichristianismum
illorum, agnoscere,

Quoniam mihi, pie lector, cōclu-
siones Antinomicas primū
uidere contingeret, uehemē-
ter gaudebam, & me tandē
aliquando nactum existima-
bam, quod tanto studio &
desiderio futurum speraue-
ram, & diu multumq; expe-
ctāram, nempe q; Marti-
nus Lutherus poenitentiae & crucis euangelicae ratio-
nem & doctrinam (quam tam grauius suo hyperbo-
lico, nouo & inaudito dogmate offenderat) sanaret,
reuocaret, & unitati ecclesiae Christi restitueret. Sed
posteaquam cōclusiones illas legere atq; relegere coe-
pi, non potui non solum non dolere, sed coactus sum

g

etiam uehementer admirari, nouam illam & inexpectatam sophisticā. Meminerā Lutheranos & Vitenbergenses semp̄ odio sophisticas persecutos. Nunc inuertere omnia, & transfugere à claritate & puritate uerbi & euangelij ad tenebras illas, nebulas, & intricabiles tricas uerborum sane plus q̄ scoticas. Quot modis præstitisset, libere professos fuisse ignorantia & inscitia scripturarum, q̄ tam callida et odibili sophistica errorem obtegere, & cæcos alioquin homines, & à lege præstanda originis uitio abhorrentes, ueluti à salutis æternæ uia abducere, & cōtra cōminationē diuinā errare facere? Dignum sane factū singulari illa deuteronomica maledictione, qua maledicitur q̄ cæcum facit errare in itinere. Hoc igitur isto dolore et nouitatis stupore inductus, atq; adeo correptus, sumpsi calamū, tumultuario quodā studio, ueluti παρρησιας conscripsi consideratiōes & axiomata quedā in illas ipsas tam intricatas & sophisticas sibiq; tot modis pugnātes cōclusiones. Et id quidem gratiā fratris mei IACOBI A MOSHAM, quæ uidebam cum plerisq; multis æqualibus patriæ meæ cōmuni errore huius seculi, sectæ Lutheranæ plus in medio addictum, q̄ uis postea à me reuocati, utinā non rursus relapsus, & tandē iterum atq; iterum in uiam

AD LECTOREM.

ueritatis reducendū. Nam hæc mea est functio et uer-
 bi ministerium, ut ego diuina clemētia & gratia con-
 uersus, cōfirmem fratres meos. Errare, humanum est:
 perseverare, non christianū. Neq̄ est lector q̄ expe-
 ctes in illis nostris axiomatibus exactam singularum
 Martinianarū conclusionū oppugnationē & confuta-
 tionē. Hoc obiter agere uolui & planū facere, Mar-
 tinum Luth. suosq̄; sectatores discrimen legis fidei &
 operū nō animaduertisse, multoq̄; minus docuisse, ma-
 gna profecto & incredibili christifidelium iactura. Il-
 lius itaq̄; insignis inscitia præclarū specimen & do-
 cumentū exhibuit hic Martinus, ne ullo quidē uerbo
 ullam differentiā inter legē fidei, inter legē euange-
 lij & Christi, inter legē spiritus uitæ, & inter legem
 operū, carnis & mortis constituēs, sed hyperbolice &
 monstrifice, absq̄; ulla distinctione & differētia ex-
 clamās: Quantū cælum à terra distat, tantum debet
 lex à iustificatione separari. Et lex non est utilis, neq̄;
 necessaria, neq̄; ad iustificationem, neq̄; ad ulla bona
 opera, multo minus ad salutē. Et tamen interim pul-
 chre & fortiter uidetur sibi oppugnare Antinomos,
 hoc est, sese ipsum, suamq̄; doctrinā plus q̄; antinomi-
 cam prodit atq̄; manifestat. Vale, lege & perpende.
 Ex Colonia Agrippina XXV. Maij. 1540

CONSIDERA

TIONES ET AXIOMATA

ueluti antitheses seu contrapositiones quædam, q̄ quemadmodū pœnitentiã non debet separari à remissione peccatorum, uerbum & charitas à fide, crux ab euangelio, sic etiam nec lex indiscriminatim debet separari à iustificatione; contra Martini Lutheri cõclusiones, q̄ doctrina legis ad docendam pœnitentiã sit in ecclesia necessaria, contra Antinomos quosdam per Rudbertum à Mossham Doctorem, Decanum Patauicẽ.

sacrae Regiæ maiestatis consiliarium,
Die XXI. Iulij, Anno M. D. XXXIX.
Patauiæ ex libris Monarchiæ & Palingenesiæ fidei desumpta, deinde Coloniae Agrippinae correctâ & emendata XXV. Maij,

1540.

PRIMUM, *Mirum est, q̄ Martinus Luth. ausus est scribere cõtra Antinomos, cum ipse sit ævlovouõrator, maximus scilicet legis oppugnator, & omnium Antinomorum, nostro seculo, autor & magister.*

Secundo, Impium est legem ab euangelio & a iustificatione promiscue separare, cum euangelium & iustificatio, nihil aliud sit, quàm lex completa, & per

AXIOMATA CONTRA

spiritum Christi complenda. Hinc quemadmodum fides uiua & iustificans, est inseparabilis à uerbo, charitate & obedientia, remissio peccatorum à poenitentia: sic etiam lex inseparabilis est à iustificatione. Nam fides & lex totam doctrinam Christi in se claudit atque complectitur. Doctrina autem Christi tota nihil aliud docet, nisi fidem & legem fidei, poenitentiam & remissionem peccatorum. Quae summa euangelij capita cum uerbu dei sint, & lex uerbi, fidei & charitatis: sine lege autem uerbum, fides & charitas, apprehendi, disci & doceri non possunt, consequitur legem indifferenter à iustificatione separari non debere, neque posse. Nam legem euangelij à uerbo, fide & charitate seungere, est regulam atque normam discendi uerbi, fidei & charitatis diuinae, tollere, & à cognitione dei & sui ipsius abducere. Nam per uerbum, fidem & charitatem dei, tanquam per patrem, filium & spiritum sanctum, ducimur in cognitionem nostri & diuinae bonitatis atque clemetiae. Quin potius unum corpus spirituale & unus spiritus cum Christo efficimur.

Vt ergo non debet neque pater à filio, neque filius à patre, neque spiritus sanctus ab utroque separari: sic etiam non debet lex, quae est uerbum dei, & norma apprehendendi uerbi, à fide uel à iustificatione seungi:

AXIOMATA CONTRA

quod hoc est deum à deo separare, et uerbum à uerbo
& fidem à fide seiungere & tollere.

Pœnitētia à remissiōe peccatorum separari non
potest quoad sumus in hoc corpore, propterea quod crucem
Christi semper est portanda et baiulāda, quæ ab eo
angelico separari non potest, neque debet.

Et quemadmodum lapsus nostri quotidiani, &
quodammodo momentanei sunt, ita etiam pœnitentia
quotidiana, & quodammodo momentanea esse debet
ut tandem in morte, fides uictoria nostra per Chri-
stum Iesum uincat atque triumphet.

Et quemadmodum corpus à spiritu nisi per
mortem separari non potest, ita nec pœnitentia à remissiōe
peccatorum seiungi debet.

Hæc autem pœnitentia discitur & habetur ex
lege, per quam est cognitio peccati, igitur lex à iustifi-
catione usque in mortem, tanquam exercitium discen-
dæ & retinendæ fidei & spiritus Christi, nunquam
est separanda.

Martinus autem falso dicit, Quantum cælum
terra distat, tantum debet lex à iustificatione sepa-
rari: & nihil docendū, dicendū, cogitandū in re iusti-
ficationis, nisi solum uerbū gratiæ in Christo exhibitæ.

Hic dupliciter male dicit Martinus. Primo,

ANTINOMICAS CONCLV.

separat legem à iustificatione, quod fieri non potest
nec debet, ut iam dictum est.

Secundo, q̄ à uerbo gratiæ excludit comminatio-
nem, pœnitentiã, crucem & obedientiã, præsertim cū
uerbū gratiæ totū euangeliū complectatur. Euange-
lium aut̄ perpetuo prædicat pœnitentiã & remissio-
nem peccatorum, charitatem & obedientiam usque in
mortem exercendam.

Nec repugnat q̄ Martinus inquit: Nihil docē-
dum, dicendum, cogitandum in re iustificationis, nisi
solum uerbum gratiæ in Christo exhibita.

Nam lex uerbū gratiæ est, in qua uolūtas dei no-
bis aperitur. Magnæ aut̄ gratiæ & diuinæ clemētiæ
est scire uoluntatem dei, sine qua nemo saluari potest.
Præterea euāgelii nō solū prædicat gratiã, sed etiã
iram dei, & eam quidē seuerã, & semper extimescen-
dam: promittēs omnibus credentibus & pœnitētibus
remissionē peccatorum & uitã æternã. Non minus
interim cōminans omnibus incredulis & pœnitentiã
contemnentibus & negligentibus supplicium, pœnam
æternam & infernum. Hinc deus credi debet non mi-
nus iustus, quàm misericors: & fides apprehendere
debet non minus comminationes suppliciorum, quàm
promissiones præmiorum.

AXIOMATA CONTRA

• In errorem autem hunc inductus est Martinus, quod credidit legem solum positam esse, ut agnoscat peccatum & mors: non etiam, ut lex sit exercitium fidei dei discendæ, augendæ, retinendæ, & usque in mortem exercendæ. Nam cum peccatum non cesset nisi in morte, oportet igitur legem semper intueri, ut agnoscamus peccatum & incredulitatem nostram, ut poenitentiam agamus, & fidem nostram confirmemus & consolidemus, ne rursus remissionem peccatorum, per peccatum & incredulitatem, amittamus.

Erroris causa est, quod Martinus credit, quod solummodo desita hominem iustificet, ut deinceps lege operetur, ut habet propositio xxxvii. tamen si contraria opinio est propositio xiiij. ut supra.

Cum autem legem Martinus aufert à iustificatione, aufert etiam agnitionem peccati, & per consequens poenitentiam. Et sic alteram partem euangelii tollit et extinguit Martinus. Cum autem tollit poenitentiam, tollit etiam obedientiam & crucem ab euangelio.

Nam cum lex præter alias causas etiã in hoc peccatissimo data sit, ut homo cognoscat deum atque semetipsum, hoc est, peccatum suipsum: cum autem corpus peccati non cesset usque in mortem, oportet igitur habere legem, quæ nobis peccatum ostendat, ut sit quod nos

ANTINOMICAS CONCLV.

Semp̄ accuset, nobisq; ostendat, quid uitare, quid imitari debeamus, & ne de nostris uiribus præsumamus, sed in solo deo, unde omnis uictoria nostra dependet, cõfidamus atq; gloriemur, Ro. iij. I. Corin. I. Eph. ij.

Cum uero homo, quanto magis exercet legem et obseruare conatur, tanto magis seipsum cognoscit, & legem suis proprijs & humanis uiribus præstare, & satisfacere legi non potest. Cum uero exercendo & præstando legem quiuis intelligit, & legi (cui omnino satisfaciendum est) satisfacere non potest, tum per legem spiritualiter decipitur & occiditur, ut Apostolus inquit Ro. vij. Nam peccatum occasione accepta per præceptum decepit me, & per illud occidit.

Cum hoc itaq; pacto per legem spiritualiter occisi sumus, tum demum intelligimus altera euangelij parte, nempe remissione peccatorum per Christum, opus esse, ut corpus & caro nostra in nobis moriatur, & spiritus Christi in nobis uiuificetur, Ro. viij. & ut inquit Apostolus ad Gala. ij. Ego enim per legem legi mortuus fui, ut deo uiuerem, unã cum Christo crucifixus sum. Viuo tamen iam non ego, sed uiuit in me Christus. Vitam quam nunc uiuo in carne, per fidem uiuo filij dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Nam si per legem est iustitia, igitur

AXIOMATA CONTRA

Christus frustra mortuus est: Hic aures arrigat Lutherani, si tandem aliquando possint discrimen legis dei & operum perspicere & intelligere.

Ad hanc autem cognitionem & uerum sacrificium atq; hostiam deo immolandam, nempe corpora nostra, Ro. xij. peruenire nō possumus, nisi per alteram euangēlij partem, scilicet per pœnitentiam prioris uitæ. Quæ pœnitentia cum nō aliunde rectius discatur, nisi ex lege, non debet igitur lex à iustificatione usque in extremum spiritum uitæ ullo modo separari, ut fides per legem, pœnitentiam & crucem, per totam uitam exercitata & indies aucta, confidenter tandem mediatore Christo, mortem naturalem & æternalem superet & deuincat, ut letabundo animo cum D. Paulo dicere &

exclamare possimus:

O mors,

ubi est stimulus
tuus?

O inferne,

ubi est uictoria tua?

I. Corin. XV.

AXIOMATA

SECUNDAE DISPUTATIONIS

contra Martinum Lutherum eiusdem generis,

Patauiæ XXII. Iulij, Annõ 1559.

PER EVNDEM DECANVM.

SVMMA, Lex aliud non est, q̄ uolũ
tas dei: absq; uolũtate au-
tem dei, saluari et iustificari nemo potest. Non debet
igitur lex à iustificatione indiscriminatim separari.

Summa, Legem à iustificatione separare, est uo-
luntatem dei à deo separare.

Sũma, lex aliud nõ est, q̄ uerbũ dei: uerbũ aut̄ dei,
deus ip̄ se est. Non debet igitur deus à deo separari.

Sũma summarũ, Sine uerbo dei iustificari nemo po-
test, nullo itaq; nõ potest lex à iustificatione seiungi.

Sũma, sine lege fides exerceri non p̄t: quia ubi lex
nõ est, nec trãsgressio est, nec fides est: quia sine uerbo
fides nõ habet quod apprehendat, nõ est quod credat.

Consequitur igitur, q̄ legem à iustificatione sepa-
rare, est fidem à uerbo, Christum & crucem ab euan-
gelio tollere, & contritionem & pœnitentiã cordis,
gratissimum deo sacrificium, extinguere, ore & uer-
bo uano deum confiteri, corde & factõ negare.

b ij

AXIOMATA CONTRA

Summa summarum, legem à iustificatione sciun-
gerè, ut sciungit & separat Lutherus, est ueram fi-
dem subtili & satanico ueneno et occulto modo extir-
pare: non fidem uiuam, sed mortuam prædicare, in spe-
ciem fidem laudare, & obliquo ductu, ueluti diabolis
cis & subterraneis quibusdam cuniculis eradicare, ut
perniciosius sit fidem absq[ue] effectu laudare, q[uam] opere
sine fide prædicare.

Summa, immensa dei charitas deprehendi & in-
telligi non potest absque lege, absque uerbo: sine uer-
bo dei uero deus cognosci, amari & diligere non po-
test: sine charitate autem fides nulla est, nihil prode-
iuxta Apostolum I. Corin. xiiij.

Igitur legem à iustificatione disiungere, est sine
cognitiōe dei, sine charitate, hoc est, sine uera fide sal-
uari & iustificari uelle.

Summa, Deus charitas est, & qui manet in chari-
tate, in deo manet, & deus in eo. Qui non manet in
lege, in charitate non manet: qui in lege & charitate
non manet, iustificari non potest, quia sine lege crede-
re non potest. Qui autem nō credit, iam iudicatus est:
& qui non credit, condemnabitur. Qui uero credit,
legem præstat, & præstare potest, quia credenti et
fidem habenti, omnia sunt possibilia.

ANTINOMICAS CONCLV.

Summa summarum, legem à iustificatione separare, uel sine lege iustificari uelle, est sine uerbo, fide & charitate, pium, iustum & saluum esse uelle.

Martinus ait, Quantum cælum à terra distat, tantum debet lex à iustificatione separari. Ego contra aio: Quantū cælum à terra distat, tantum est Lutheri dogma à Christi & apostolorum diuersum.

Summa, quanto efficax factum est uano uerbo præstantius, tanto est Christi & apostolorum doctrina, quàm Lutheri præstantior sanctiorquæ.

Summa, Christus & apostoli semper & ubique docent & urgent legem: Contra, Martinus suis sequaces, semper & ubique obscurant & uiolant.

Christus inquit: Vos amici mei estis, si feceritis quaecūquæ præcipio uobis. Martinus contra: Vos christiani estis & Christi amici, si credideritis tantum sine uerbo & charitate, sine poenitentia et cruce scilicet.

Christus ait: Facilius est cælū & terram transire, quàm unum apicem de lege cadere.

Martinus: tantum abest, ut ad unum apicem legis respectum habendum iudicet, ut totam legem à iustificatione indifferenter seungendam & separandam censeat.

Christus totam legem usque ad apicem unum ob-

AXIOMATA CONTRA

seruari mandat, Martinus totam legem rejici & cō-
temni iubet.

Summa summarum, Christus terrifice & hyper-
bolice per comparationem cæli & terræ legem docet,
detonat & urget.

Martinus contra monstrifice & hyperbolice
comparationē cæli et terræ eleuat, extinguit et tollit.

Quanto igitur Christi cōparatio est uerior &
sanctior, tanto est Martini falsior & impudentior.

¶ Summa summarum.

Omnia erroris causa est, q̄ Martinus non
discrimen inter legem fidei & legem operum, dicit
Rom. iij. Præterea non uidit, q̄ fides & lex fidei
ge diuersa sunt, sicut scriptura & pictura ab arte
ge & norma scribendi & pingendi diuersa sunt. Lex
fidei, docet uerbo dei credere, & charitatem ex
re, nostram incredulitatē agnoscere, & ut discat
uerbo fidei credere, & iustitiam dei agnoscere,
est per fidem Iesu Christi in omnes & super oēs
qui credunt, Rom. iij. hinc uerbum fides & charitas
se inuicem separari non possunt. Et q̄ quem ad
dum ad salutem nostram & cognitionem dei com

ANTINOMICAS CONCLV.

rere debent tres personæ, nempe deus pater, filius et spiritus sanctus: sic etiam tria distincta, diuina & cælestia uerba, ueluti tres substantiæ & personæ deificatæ, quippe uerbum, fides & charitas, & sic τρισμὸν πίστις, ter sola uel unitrina fides, ad iustificationem & cognitionem dei requiritur et necessaria est. Venim recte dicitur, solum uerbum iustificat, quemadmodum centurio ille euangelicus ait: μόνον εἰπέ λόγον, solum dic uerbum, et sanabitur puer meus. Sic recte dicitur: Sola fides iustificat. Nam Christus ipse dixit: μόνον πίστευε, solummodo crede, Lucæ viij. Marci. V. Sic etiam recte & probe dicitur: Sola charitas iustificat, quia rectissime dicitur: Solus deus iustificat. solus deus est, soli deo seruiendum est. Nam nisi immensa sua charitate deus respexisset genus humanum, nec uerbum neq; fidem haberemus. Sola igitur charitate dei per uerbum fidei iustificamur, non sola monarchia Lutherianorum fide, sed monarchia & unitrina, quæ recte sane dicitur τρισμὸν πίστις, ter sola uel unitrina fides. Hic fons errorum omnium est in Lutherismo, quia ignorarunt trinam illam & omnipotentissimam uim & uirtutem fidei, quæ à charitate & uerbo tam est inseparabilis, quàm deus pater à filio, uel filius à patre, & spiritus sanctus ab utroq; uel è contra.

AXIOMATA CONTRA

Vt enim Christus est lapis offendiculi & petra
 offensionis, ita etiam fides & doctrina fidei, tanquam
 proxima & uicina causa per quam peruenitur ad Chri-
 stum. Itaque nihil mirum, quod tot ac tam eruditi uiri offen-
 derunt in doctrina fidei. Sic contigit Israeli & genti-
 bus, sicut Romanis & Lutheranis, iuxta illud Ro-
 man. ix. ubi Apostolus inquit: Quid igitur dicemus
 ad haec &c. offenderunt enim in lapidem offensionis
 sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offen-
 sionis & petram scandali, & omnis qui credit in eum
 non confundetur. Nemo igitur poterat absque Christi
 & singulari eius gratia integre et particulariter
 scire uel inuenire uel docere ueritatem, nisi solus Chri-
 stus illiusque diuinum uerbum, ne quis gloriaretur,
 ut si quis gloriatur, in domino gloriatur. Sic Lactan-
 tius Firmianus ait de philosophis, quod nequiverint uer-
 tem comprehendere integre, quam tamen sicuti exemp-
 ta & scripta illorum declarant, particulariter compre-
 derunt totam, sed defendere non potuerunt, lib. vii. ca. 1.
 Sic hoc nostro tempore Lutherani, Zuingliani, An-
 baptista, & interim etiam Papista quaesierunt uer-
 tem, quam tamen comprehendere integre non potuerunt.
 Particulariter tamen omnes sectae, si spiritum spectent,
 magis quam doctrinam, comprehenderunt totam, nisi quod

ANTINOMICAS CONCLV.

terim defuit qui illorum zelum & diligēs studiū redi-
geret in corpus Christi spirituale perfectum & ad-
ultum, ut loquitur Apostolus. Romanistæ docuerūt
opera & ceremonias absq; fide: Lutherani, fidē absq;
operibus, separātes factum à uerbo, utrique diuinā tri-
nitatem. In uerbo uiolantes alteram personam, ut mi-
nimum adimentes & ex trinitate separantes, ut trini-
tatem plane truncarint & mancam fecerint, non mi-
nus Lutherani q̄ Romani. Zuingliani ademerunt
Christo humanitatem, & corpus negantes in eucharī-
stia, hoc est, in corpore Christi esse corpus & sangui-
nem: cum tamen corpus sine carne et corpore atq; san-
guine esse non possit. Anabaptistæ constituerunt
trinitatē quadruplicem, existimantes, ad uerbum, fidē
& charitatē necessarium anabaptismum: Ita errarūt
& impegerunt omnes, & cum se crederent esse
sapientes, stulti facti sunt, ut Apосто-
lus loquitur, ut soli sapienti deo
per Christum sit gloria
immortalis &
æterna.

DE APERTO

ET MANIFESTO DISCRIMINE
doctrinæ & fidei monarchæ & monachæ,
contra dogmata Lutherana & con-
clusiones antinomicas, per
eundem Decanum

Patauiens.

tertia disputatio seu cōsiliatio Patauiæ III. Au-
gusti 1539. Deinde Colonix Agrippæ
diligenter recognita & emendata

XXVI. Maij. 1540

*In testamentis hominum, in mandatis
cipum, in formulis & instructionibus
darum rerum, nihil est immutandum, ad-
dum, minuendum, sed limites testamentorum, ma-
torum, formularum & instructionum diligenter
obseruandi. Hinc iureconsulti aiunt & decernunt
stamenta & mandata esse strictissimi iuris.*

ANTINOMICAS CONCLV:

Si igitur testamenta & mandata hominum strictissime obseruanda sunt, multo magis sacrosanctum testamentū Christi, & mandata dei strictissime obseruanda erunt.

Quia lex & mandata dei, plena sunt mysteriorum et arcanarum rerum, igitur nullo modo uiolanda, igitur nihil his addendum, nihil minuendum, non despectendum neq; ad dextram neq; ad sinistram.

Hinc sapientissimus Salomon ait Prouerb. xxx. Omnis sermo dei, ignitus clypeus est, sperantibus in se. Ne addas quicquam uerbis illius aut minuas, et arguaris inueniarisq; mendax.

¶ Deute. XII.

Moses ad populum:

Non facietis singuli quod uobis rectum uideatur, sed quod præcipio tibi, hoc tantum facito domino, nec addas quicquam aut minuas.

Hic audis ô Lutherane atq; adeo ô Romane, nō esse faciendū quod nobis rectum uideatur, sed quod nobis à domino præcipitur, hoc tantummodo esse faciendum, nec addendum, neq; minuendum quicquam.

i ij

AXIOMATA CONTRA

¶ Dominus ipse Iosue, Iosue .I.

Non recedat uolumen legis huius ab ore tuo, sed
ditaberis in eo diebus ac noctibus, ut custodias
eas omnia, quae scripta sunt in eo. Tunc diriget
te, & intelliges eam. Non declines a uerbis
huius ad dextram uel ad sinistram, ut intelligas
eas quae agis. Ecce quam adamussim dirigit
legem dei, in mandata & praecepta illius, ut possit
dirigere uiam nostram & intelligere eam. Per
ac si diceret, si non manseritis in lege mea, erratis
& non intelligetis uias & actiones uestras.

¶ Christus Iohan. XIII.

Ego sum Via, Veritas & Vita. Nemo uenit
ad patrem, nisi per me. Si cognouissetis me, et patrem
meum cognouissetis: quia ipse et pater unum sunt.

¶ Idem Iohan. VIII.

Si manseritis in sermone meo, uere discipuli mei estis
et cognoscetis ueritatem, & ueritas liberos reddet
uobis. Si manseritis in sermone meo, ait conditionaliter
asserens quod dominus dixerat superius ipse Iosue

¶ Idem Iohan. XV.

Vos amici mei estis, si feceritis quaecumque praecipio
uobis. Si feceritis, inquit conditionaliter, non si simpliciter
credideritis, si fidem monacham & Lutheranam habeatis

ANTINOMICAS CONCLV.

ritis, sed si feceritis quaecumque præcipio uobis, ait.

Christus dum dimittit apostolos suos in uniuersum mundum ad prædicandum euangelium omni creaturæ, ait Matth. ultimo: Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & spiritus sancti: Docentes eos seruare quaecumque præcepi uobis. Docetes seruare, inquit, quaecumque præcepi uobis.

¶ Matthæi VII.

Non omnis qui mihi dixerit, Domine domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui fecerit uoluntatem patris mei, qui in cælis est, hic intrabit. Intrabit in regnum cælorum, inquit. Hic facere iubet uoluntatem dei, non more Lutheranorum credere tantum.

¶ Lucæ VI.

Vt quid mihi dicitis, Domine domine, & non facitis quæ dico uobis? Et alibi Iohan. viij. Si filij Abrahæ essetis, & opera Abrahæ faceretis. Hinc uoluntas dei facienda est, non credenda tantum.

¶ Paulus ad Ro. II.

Non enim qui legem audiunt, iusti sunt apud deum, sed qui legem factis exprimunt, ij iusti habebuntur. Hic facti meminit, non fidei tantum, et legem factis exprimi, necesse esse confirmat. Antiqua translatio habet,
Non enim auditores legis iusti sunt apud deum, sed facti

i ij

AXIOMATA CONTRA

factores legis iustificabuntur. Hic audis ó Lutherane, si aures ad audiendū habes, factores legis, nō auditores tantū, iustos & iustificandos fore apud deū. Præterea audis q̄ hic Apostolus ad Ro. ij. idem docet et asserit, quod apostolus Iacobus Iaco. ij. cum inquit: Videtis igitur q̄ ex factis iustificetur hō, & non ex fide tantū. Hic uterq̄ apostolus tam Paulus q̄ Iacobus, ueluti diuino quodam penicillo monacham Lutheranorum fidem expressit, & monarcham, unitrinam illam docendam & præstandam esse asseruit.

¶ Paulus ad Titum. I.

Deum profitentur scire se, cæterum factis negant. Si deus factis negari solet, ergo et factis profitendus est. Deum profiteamur scire nos, & factis negamus, cum fidem monacham laudamus, & opera eleuamus, cum soli fidei monachæ iustificationem adscribimus, et factis & operibus detrahimus.

Summa, Euāgelium totum, factum & ueritatem præcipit, fidem monarcham, unitrinā, in qua uerbum, fides & charitas inseparabiliter inest, non fidem tantum, non monacham Lutheranorum fidem.

Summa, Voluntas dei faciendā, præstandā, ad effectum, ad factum, & opus deducendā est, non credendā tantum, non monacha fide astruendā tantum.

ANTINOMICAS CONCLV.

Igitur effectus & opus fidei iustificat, non fides tantum, non monacha illa & sola Lutheranorum fides.

Effectus à causa separari non potest. Effectus autem fidei, est opus & factum. Igitur opera & facta fidei iustificat, non monacha Lutheranorum fides.

Effectus, factum & opus, est spiritus & uita fidei, quia fides sine operibus mortua est. Igitur spiritus et uita iustificat, non monacha fides, quia spiritus est qui uiuificat, caro non prodest quicquam, Iohã. VI. ubi Christus etiam subiungit & addit: Verba quæ ego loquor uobis, spūs & uita sunt. Spiritus igitur Christi iustificat, qui uniter in uerbo uno, quod est Christus, in quo inhabitat tota plenitudo deitatis corporaliter, ad Col. ij. Plenitudo autem deitatis et diuinitatis, est uerbū, fides et charitas, uniter illa monarcha fides.

Summa, ut litera occidit, spiritus autem uiuificat: sic monacha Lutheranorum fides occidit. Spiritus autem, hoc est, monarcha fides, effectus fidei, factum fidei, opus fidei uiuificat & iustificat.

Effectus, factum, opus, spūs & uita, à uera fide separari nunquam possunt. Qua igitur fronte, dicere & docere audent Lutherani, quod opera non iustificet, quod facta fidei non iustificent, sed sola illa monastica, monacha, solitaria, uerbo et charitate castrata et orbata fides?

AXIOMATA CONTRA

Summa, Dicere & docere, Sola fides iustificat, opera non iustificat, ut docent & asserunt Lutherani, p̄inde est, ac si diceretur & doceretur, Caro prodest, non spiritus: litera uiuificat, nō spiritus: mors uiuificat & iustificat, non uita. Nōne hic olfacis lektor Antichristianismum in Lutherismo?

Summa, quāto spiritus est pr̄stantior carne & litera, quāto uita est nobilior & efficacior morte, tanto sunt opera pr̄stantiora, nobiliora, efficaciora, et deo gratiora, q̄ sola Lutheranorum monacha, Monasteriensis castrata fides.

Summa, Quanto spiritus et uita est laudabilior, q̄ litera, q̄ caro, q̄ mors, tanto uehementius sunt opera laudanda, extollenda, urgenda, docenda, ad iustificationem esse necessaria. Quia sine operibus, sine spiritu, sine uita, fides mortua est, imō fides nulla est, & ipsa mors est: quia uera fides, est ipsissimum factum et opus dei. Quandoquidem fides est factum et opus dei, ut inquit Christus ipse Iohan. VI. Hoc est opus dei, ut credatis in eum quem misit ille.

Præterea uerbum dei, est opus perfectum, ut inquit Esdras, estq̄ illius dicti clarissima ratio, quia omnia solo uerbo dei facta & creata sunt, fiunt & creantur. Igitur sola facta & opera dei iustificat, non

ANTINOMICAS CONCLV.

*sola illa & mortua sine spiritu & uita Lutherano-
rum fides.*

*Summa summarum, Dicere & docere, q̄ sola fi-
des iustificat, non opera, quemadmodū Lutherani di-
cunt & docent, est dicere & docere, q̄ litera, q̄ caro,
q̄ mors, q̄ diabolus, q̄ ipsum mendacium, non spiritus,
non uita, non deus, non ueritas facti, iustificet.*

*Fides sine facto & ueritate, est mendacium. Igi-
tur ueritas facti iustificat, non uana fides. Ergo ope-
ra ueritatis iustificat, non uana & mendax Luthe-
ranorum fides.*

*Fides & doctrina Christi docet non minus quæ
facienda, q̄ quæ credenda & speranda sunt, & docet
facere & docere uoluntatem dei, nō credere tantum,
ut ex factis & operibus nostris certam uocationē no-
stram faciamus, ut loquitur diuus Petrus, ut faciendo,
obediendo, poenitendo, crucem ferēdo, fidem & spem
nostram quotidie certiore & firmiore faciamus.*

*Fides docet non minus faciendam iustificationē,
q̄ credendam. Docet enim quomodo debeamus nos iu-
stificare, sanctificare & mundare à peccatis. Ergo fa-
cta non minus, q̄ fides iustificat.*

*Fides facit Christianum, Ergo factum & opus
fidei iustificat.*

AXIOMATA CONTRA

Fides facit & creat opera, Ergo opera non minus q̄ fides iustificant.

Summa, quāto efficax factum est uano uerbo certius & praestantius, tanto certius opera & facta dei iustificant, q̄ monacha Lutheranorum fides.

Summa summarum, Christus & apostoli docent facere & prestare fidem, Martinus Luth. credere tantum. Christus uult ut fiat fides; Martinus, ut fides credatur tantum.

Effectui fidei debetur merces & iustificatio, ita deniq; aeterna. Ergo opera & facta iustificant, sola & uana fides. Quicquid enim seminauerit bonum hoc & metet, & quisq; mercedem iuxta laborem suum accipiet, ut testatur Apostolus. Et Christus horribilem illam extremi iudicij sententiam ex factis fidei pronunciat, non ex fide monastica tantum.

Summa summarum, Martinus Luth. & sui sequaces aliter docent, & diuerso, imò omnino cōtrario modo, summum articulum iustificatiōis & salutis nostrae, (à quo non solū omnis pietatis, sed & politica uita ratio dependet) q̄ docuit Christus & apostoli. Igitur falsum & impium est eorum dogma, horrendo Pauli anathemate feriendum, quod ad Galat. pronunciat, cum ait: Etiamsi nos, aut angelus à caelo pro-

ANTINOMICAS CONCLV.

dicauerit uobis euāgelium, præter id quod accepistis, anathema sit. Et quoties isti temeratores repetunt et inculcant hyperbolicum & nouum suum dogma, toties repetenda & inculcanda erit anathematis sententia, & cum Apostolo dicendum, cum inquit: Et quemadmodum antea diximus, & nunc iterum dico: Si quis uobis prædicauerit euangelium, præter id quod accepistis, anathema sit.

Paulus apertam & claram differentiam prædicat & docet, inter legem operum & legem fidei, inter legem carnalem & spiritualem, inter legem peccati et legem dei, inter legem spiritus uitæ, & legem mortis, Roman. iij. vij. & viij.

Lutherus uero nullam legis differentiam prædicat & docet, sed promiscue, absque omni discrimine, monstrifice & hyperbolice docet & dicit:

Summa, Quantum cælum à terra distat, tantum debet lex à iustificatione separari. Et iterum:

Summa, Lex non est utilis, neq; necessaria, neque ad iustificationem, neq; ad ulla bona opera, multo minus ad salutem.

Multo aliter docet Christus, longe diuersissime Paulus. Duplici igitur, quin potius multiplici anathematis sententia feriendi sunt Lutherani.

AXIOMATA CONTRA

Summus effectus & finis fidei & legis, est charitas, quia plenitudo et cōsummatio legis, est dilectio. Hic effectus et finis non minus iustificat q̄ sua causa, hoc est, ipsa fides: quia charitas operit multitudinē peccatorum, iuxta Petri sententiā. Et omnia sunt & constituenda sunt propter finem. Quid igitur est separare finem à fide? ô ter cacos Lutheranos. Recte & lepide dixit Italus, insignis ille architectus Norinbergensium, quòd equus & caballus suus intelligeret q̄ opera fidei iustificarent, non sola Lutheranorum fides.

Et Christus inq̄t, Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum. Hic charitati Christus tribuit iustificationem, & remissionem peccatorum.

Sed aliter & diuersum, imò omnino contrarium docet & prædicat Martinus, inquit: Sola fides iustificat, Opera uero charitatis non iustificant. Igitur anathema declarandus & proclamandus est Martinus, quia diuersum euangelium à Christo & Apostolo prædicat.

Paulus per doctrinam fidei & euangelij legem astruit, corroborat & confirmat, & abominatur destruere aut eleuare legem, cum ait ad Ro. iij. Legem igitur irritam facimus per fidem? Absit. Imò legē

ANTINOMICAS CONCLV.

stabilimus, legem non destruimus, sed statuimus.

Contra, Martinus nihil erubescit neq; abominatur per nouum & inauditum euangelium suum, totam legis doctrinam destruere, eleuare & extinguere.

Apostolus Paulus discrimen facit inter legem spiritualem & carnalem, cum ad Ro. vii. ait: Scimus enim q; lex spiritualis est. At ego carnalis sum, uentus sub peccatum. Martinus contra indiscriminatum, promiscue & confuse, legem à iustificatione tollit & aufert.

Apostolus ait, se mente legi dei seruire, carne uero legi peccati, longe disternans inter legē dei, & legē peccati, cum ad Ro. vii. inquit: Itaq; idem ego mente quidem serui legi dei, carne uero legi peccati.

Lutherus nihil tale, sed absq; discrimine miscet legem dei cum lege peccati, tanquam Christum cum Belial confundens & coniungens.

Paulus asserit et affirmat se per legem spiritus uitæ, liberum reddi à iure peccati & mortis, cum ad Ro. viij. ait: Nam lex spiritus uitæ per Iesum Christum me liberum reddit à iure peccati & mortis. Vbi Apostolus expresse, claris & apertis uerbis, legem fidei seu spiritus, ad iustificationem & remissionem peccatorum necessariam esse astruit. Et q; lex spiri-

AXIOMATA CONTRA

tus uitæ nos liberos reddat à iure peccati & mortis.

Contra Martinus Luth. hæc legis discrimina omnia ignorat, & simpliciter & indifferenter ait: Quantum cælum à terra distat, tantum debet lex à iustificatione separari. Cum Paulus dicat se per legem spiritus uitæ, à iure peccati et mortis liberari et iustificari.

Luce igitur clarius liquet, Martinum Lut. suosq; sequaces, aliud & diuersum euangelium à Christo et apostolis asserere et docere. Graui profecto hac de causa, anathematis sententia coercendi, plectendi atq; puniendi.

APPENDIX

SEV AVCTARIVM AXIOMATVM
CONTRA ANTINOMICAS

Ioco epilogi additum, per eundē R. à Mosham
D. Decanum Parauieñ. In Aschaffenburg, & au
la Moguntina XV. Octob. 1539. Reco
gnitum & emendatum Coloniae Agrip. XXVI.

Maij. 1540.

Qui indiscriminatim & indifferenter legē
à iustificatione separat, ut separant Lu
therani, is legem fidei à fide, legem spiri
tualem à spiritu, legem dei à deo, & legem spiritus
uitæ à spiritu uiuificante separat, & factum à uerbo
seiuungit. Veritatē euangelij, & exercitium omnis pie
tatis & uirtutis, subtili & diabolico ueneno, ex pecto
ribus mortalium aufert & tollit.

Et cum totum testamentum Christi **I E S U**
sit conditionale, & Christifideles omnes in nouo
testamento instituti sint hæredes conditionaliter,

AXIOMATA CONTRA

nempe si crediderint, si fidem ueram ac uiuam habuerint, si obedientiam fidei præstiterint. Huiusmodi enim conditiones exprimentur in testamento Christi: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: qui uero non crediderit, cõdemnabitur. Si uis in uitam ingredi, serua mandata. Iohan. xv. Vos amici mei estis, si seruaueritis quaecumq; præcipio uobis &c.

Nos igitur dei hæredes & cohæredes Christi Iesu sumus, si conditiones testamēti & pacta noui fœderis seruauerimus, nempe, si crediderimus, si poenitentiam egerimus. Et ut Apostolus ad Hebræ. iii. inquit: Nos Christi participes facti sumus, si initium substantiæ usq; ad finem firmum tenuerimus. Et Petrus refert, Nos diuinæ consortes esse naturæ, si resugerimus à corruptione, quæ est in mundo per concupiscentiam. Et ad Coloss. Inquit Apostolus: Et uos cum essetis aliquando alienati & inimici sensu in operibus malis, nunc autem reconciliauit in corpore carnis eius per mortem, exhibere uos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles corâ ipso. Si tamen, inquit, permanetis in fide, fundati & stabiles, & immobiles à spe euangelij, quod audistis.

Cum itaque Martinus suq; sequaces, legem &

ANTINOMICAS CONCLV:

opera charitatis, opera dei & fidei, à iustificatiõe se-
parant, potissimam & principalissimam conditionem
noui testamenti obscurant, tollunt & auferunt. Quàm
autem graue piaculum & impostura fuerit, si apertis
testamenti tabulis, procurator domino & principali
suo renunciaret, ipsum esse institutum heredem pure
& simpliciter, cum institutio facta fuerit conditiona-
liter, quiuis facile perspicere potest. Nam ignorata
conditiõe, nemo conditionẽ implere curat. Quis enim
curaret implere quod nescit? Non impleta autem con-
ditiõe, hereditas regni caeloru & uitæ aeternæ amit-
titur: Quia qui ignorat, ignorabitur. I. Corint. xiiij.
Nunc igitur intelligunt Lutherani, quàm graui im-
postura & iactura fallant & seducant oues Christi,
conditionem noui testamenti ignorantes, obmittentes
& non prædicantes.

Summa summarum, præcipua, unica, summa, &
principalissima lex dei & Christi Iesu est, ut creda-
mus, ut fidem habeamus. Nam tota scriptura nihil
præcipit, nisi fidem: & nihil prohibet, nisi incredulita-
tem. Qui igitur legem indifferenter & indiscrimina-
tim à iustificatione separat, is planissime fidem à iu-
stificatione separat. Nam omnium potissima & sum-
ma lex dei est, ut credamus, ut fidem habeamus. Fidẽ

AXIOMATA CONTRA

autem & effectum fidei, conditionem fidei, à iustificatione separare, quid hoc aliud est, quàm euāgelium extinguere, & omnem fidei doctrinam peruertere?

Nunc uident Lutherani, si modò oculis cordis uidere uolunt & possunt, quid sit præter & extra uerbum dei, quin potius contra uerbum dei, diuersum & nouum euāgelium à Christo & apostolis docere et prædicare. Et quæ graue piaculum & sacrilegium sit, uerbo dei contra spiritum Christi, addere uel detrabere, & ab eo ad dextram uel sinistram declinare. Et quæ miserabilem stragem in repu. Christiana, nō solum in pietatē, sed & in politicam uitam, & omne uirtutis exercitium, nouo & inaudito suo dogmate excitarint, quæ nunquam satis deflenda religionis clades, utinam tam subito & feliciter sedari queat, quæ inuicissimè spicato & infeliciter fuit exorta & aucta.

Stat igitur firmum, fixum & perpetuum, quod sola Ueritina, Monarcha, Euangelica, Christi fides, non Monacha Lutheranorum, iustificet. Et quod lex fidei, uerbum dei & charitas, à fide & à iustificatione separari non possint, neque debeant.

ANTINOMICAS CONCLV.

Reliqua & plura & copiosiora uidebis lector
inferius in Osiandrisimo & Monachismo fidei, quo
Norinbergen. ecclesiarū epistolæ respōdemus, et

ANTICHRISTVM

in Lutherismo sedentem, &

MERETRICEM

illam magnam fornicariam

contra

VERBVM DEI

spiritualiter & subtiliter

in doctrina Lutheranorum

FORNICANTEM,

conficimus & iugulamus

in uirtute & spiritu illius, qui uincit

& triumphat in æternum

& in omnia secula seculorum,

AMEN.

l ij